

Judecătoria Comrat
Judecător: S. Popovici
Curtea de Apel Comrat
Judecători: G. Colev, A. Curdov și Șt. Starciuc

DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător

Iuliana Oprea

Judecători

Galina Stratulat, Ion Druță,

Dumitru Mardari și Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de avocatul Mihail Barbaroș în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, intervenient accesoriu IMSP SR Comrat, cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, casată parțial hotărîrea Judecătoriei Comrat din 18 aprilie 2016, iar în partea casată a fost pronunțată o nouă hotărîre,

a c o n s t a t a t:

La 12 martie 2015, Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, intervenient accesoriu IMSP SR Comrat, cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor a invocat că Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” a încheiat cu Societatea cu Răspundere Limitată „Prima Fichir” contractul nr. 5/14 din 2 aprilie 2014, pentru efectuarea lucrărilor de reconstrucție a spitalului din or. Comrat, indicate în pct. 1.1. și 2.1. ale contractului, precum și pct. 2.1. al contractului nr. 5/14.1 din 29 iulie 2014, cu privire la efectuarea lucrărilor suplimentare.

A indicat reclamantul că conform pct. 3.1. al contractului nr. 5/14, valoarea totală a lucrărilor efectuate constituie 2890000 lei, iar în conformitate cu pct. 3.1. contractului nr. 5/14.1 valoarea este de 317.338,25 lei.

În cadrul efectuării lucrărilor au fost coordonate și acceptate lucrări suplimentare, în conformitate cu calcul cheltuielilor suplimentare din 9 octombrie 2014, a fost estimată suma de 341265,62 lei și calcul lucrărilor conform actului de predare-primire, finisat în luna decembrie anului 2014, a fost estimată suma de 269820,90 lei – partea integrantă a contractului, suma totală constituind 611086,32 lei.

Reclamantul a indicat că intimatul a achitat doar suma 57796,42 lei, fixând datoria din 15 septembrie 2014.

La 30 septembrie 2014, conform comisiei de recepție finală a lucrărilor, executorul a transmis, iar clientul a recepționat lucrările efectuate de finisare a obiectului conform pct. 2.1 din contractului nr. 5/14 și pct. 2.1. din contractului nr. 5/14.1.

Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” a specificat că repetat, la 27 februarie 2015 a expediat clientului pentru semnare Actul de verificare a lucrărilor efectuate în suma de 553289,90 lei, care fără motive întemeiate nu a răspuns executorului, chiar dacă anterior la 5 ianuarie 2015 a primit pretenția și Actul de verificare din 31 decembrie 2014, privind plată imediată a datoriei cu termen expirat, conform facturii fiscale nr. FB7215709 din 31 decembrie 2014, declarată și semnată de clientul.

Reclamantul a menționat că din 15 septembrie 2014 și până pe 3 martie 2015, intimatul neîntemeiat s-a eschivat de la achitarea serviciilor prestate.

Consideră Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” că prin acțiunile intimatului privind refuzul de a achita serviciile prestate, semnarea actelor susmenționate, scot în evidență acțiuni infracționale reglementate de legea penală. Din 15 septembrie 2014 și până la intentarea acțiunii, pîrîtul de repetate ori a primit somații de la reclamant privind achitarea lucrărilor efectuate, însă, neîntemeiat nicidecum nu a reacționat.

Totodată, reclamantul a precizat că situația creată permite, prin prisma prevederilor Codului Civil de a fi calculată dobînda de întîrziere.

La 24 august 2015 și la 1 aprilie 2016 reclamantul a depus în instanța de judecată cereri prin care și-a concretizat pretențiile invocate în cererea de chemare în judecată (f.d. 97, 150).

Solicită Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, în beneficiul său a datoriei apărută prin neexecutarea obligațiilor contractuale în mărime de 553289,90 lei, TVA în mărime de 110657,98 lei, dobînda pentru neexecutarea clauzelor contractuale în mărime de 47112, 24 lei, penalitate în mărime de 92951 lei, cheltuielilor de judecată în mărime de de 6000 lei și a taxei de stat în mărime de 24120, 33 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Comrat din 18 aprilie 2016, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, intervenient accesoriu IMSP SR Comrat, privind încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată. S-a dispus încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons” dobânda de întârziere în mărime de 47112,24 lei, penalitatea în mărime de 92951 lei, cheltuielile sub forma de taxa de stat în mărime de 24120,33 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6000 lei. În rest, pretențiile au fost respinse (f.d. 164,168-170, vol. I).

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond s-a bazat pe cercetarea completă, a tuturor probelor prezente și a constatat că cerințele invocate în acțiune se încadrează parțial în prevederile legii.

La 3 mai 2016, Societatea cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, manifestând dezacord cu hotărîrea primei instanțe a contestat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărîrii Judecătorei Comrat din 18 aprilie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă acțiunea integral.

În motivarea apelului a indicat că prima instanță la adoptarea hotărîrii nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, concluziile expuse în hotărîre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind încălcate și aplicate eronat normele de drept procedural.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2017, apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Prima Fichir” a fost admis, casată hotărîrea Judecătorei Comrat din 18 aprilie 2016, în partea dispunerii încasării a dobânzii de întârziere, a penalității și a taxei de stat și în această parte a fost pronunțată o nouă hotărîre prin care s-a dispus încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons” dobânda de întârziere în mărime de 10712 lei, penalitatea în mărime de 28756 lei și taxa de stat în mărime de 17782,74 lei. În rest, hotărîrea primei instanțe a fost menținută. S-a dispus încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir” taxa de stat pentru depunerea apelului în mărime de 2263,35 lei (f.d. 247-253, vol. I).

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant sunt întemeiate găsindu-și reflectarea în probele acumulate la materialele dosarului.

Astfel, instanța de apel a indicat că prima instanță nu a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, nu a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și incorect a aplicat normele de drept material și procedural, în consecință adoptînd o hotărîre neîntemeiată.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 28 martie 2017, avocatul Mihail Barbaroș în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons”, fiind împuternicit prin mandatul nr. 0059457 din 2 martie 2015 (f.d. 21, vol. I), a contestat-o

cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a apricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material.

Instanța de recurs constată că la dosar este anexată scrisoarea Curții de Apel Comrat, prin care la 3 martie 2017 a fost expediată copia decizie instanței de apel în adresa părților (f.d. 255, vol. I), fiind recepționată de către recurentă la 10 martie 2017 (f.d. 259, vol. I).

Potrivit art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Prin urmare, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

La 23 iunie 2017 în adresa intimatului a fost expediată copia recursului declarat de avocatul Mihail Barbaroș în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons”, iar la 27 iulie 2017, în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care intimatul Societatea cu Răspundere Limitată „Prima Fichir” a solicitat respingerea recursului ca fiind inadmisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de avocatul Mihail Barbaroș în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons” întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) și f) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre; să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Actele pricinii certifică faptul la 12 martie 2015, Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, intervenient accesoriu IMSP SR Comrat, prin care a solicitat încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, în beneficiul său a datoriei apărută prin neexecutarea obligațiilor contractuale în mărime de 553289,90 lei, TVA în mărime de 110657,98 lei, dobînda pentru neexecutarea clauzelor contractuale în mărime de 47112, 24 lei, penalitate în mărime de 92951 lei, cheltuielilor de judecată în mărime de de 6000 lei și a taxei de stat în mărime de 24120, 33 lei.

Instanța de recurs menționează că, din materialele dosarului rezultă că Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” a încheiat cu Societatea cu Răspundere Limitată „Prima Fichir” contractul nr. 5/14 din 2 aprilie 2014, pentru efectuarea lucrărilor de reconstrucție și reprofilare a blocului ghinicologic în chirurgie a spitalului din or.

Comrat, indicate în pct. 1.1. și 2.1. ale contractului, precum și pct. 2.1. al contractului nr. 5/14.1 din 29 iulie 2014, cu privire la efectuarea lucrărilor suplimentare (f.d. 3-10, vol. I).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele anexate la dosar, consideră oportun de a reliefa prevederile art. 572 alin. (2) Cod civil, care stauează expres că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

În conformitate cu prevederile art. 575 Cod civil – în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului. Dacă termenul de executare a obligației este determinat, se consideră că creditorul nu poate cere executarea înainte de termen. Debitorul însă poate executa obligația înainte de termen dacă creditorul nu are nici un motiv temeinic pentru a refuza executarea. În cazul în care respinge executarea anticipată, creditorul este obligat să-l informeze imediat în acest sens pe debitor și să ia toate măsurile necesare pentru a evita prejudicierea lui.

Potrivit art. 585 Cod civil - în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Instanța de recurs menționează că potrivit art. 617 alin. (2) lit. a) și b) Cod civil, nu este necesară somație în cazul în care este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligației; înaintea executării obligației trebuie să aibă loc un eveniment, iar perioada pentru executarea obligației este stabilită astfel încât poate fi calculată calendaristic de la producerea evenimentului.

De menționat că se consideră că debitorul este de drept în întârziere și deci nu este necesară somația în cazul în care contractul sau legea conține indicații concrete privitoare la o dată calendaristică a executării obligației, de exemplu, contractul de împrumut bănesc presupune rambursarea datoriei la o dată prestabilită; contractul de transport prevede expres data executării obligației de a transporta ș.a.

Prin urmare, Colegiul menționează că potrivit contractului nr. 5/14 din 2 aprilie 2014, termenul de executare a lucrărilor este de 75 zile calendaristice din ziua începerii lucrărilor, iar potrivit contractului nr. 5/14.1 din 29 iulie 2014, termenul de executare a lucrărilor este de 25 zile din data începerii lucrărilor. Astfel, prima instanță corect a stabilit punerea în întârziere a debitorului Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”.

Din materialele dosarului rezultă că, reclamantul Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” și-a onorat obligațiile contractuale, ce se confirmă prin actul de predare-primire a lucrărilor efectuate din decembrie 2014 (f.d. 16-18, vol. I), iar

intimatul, Societate cu Răspundere Limitată „Prima Fichir” nu a achitat costul lucrărilor efectuate în termenul stabilit în contract, achitînd tocmai la 17 iunie 2015, adică cu încălcarea pct. 3.3. al Contractului nr. 5/14 din 2 aprilie 2014 și Contractului nr. 5/14.1 din 29 iulie 2014.

Debitorul poartă răspundere pe durata de întârziere, astfel, aplicându-se prevederile art. art. 618-619 ale Codului civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pentru perioada de întârziere, iar dobînda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobînzii prevăzută la art. 585 Cod civil, dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Instanța de recurs menționează că conform ratei dobînzii de refinanțare la ziua de 3 martie 2015, conform Hotărârii nr. 42 din 17 februarie 2015 al BNM, la creditele overnight la nivelul actual de 13,5% la sută anual.

Prin urmare, Colegiul menționează că prima instanță corect a dispus încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons” dobînda de întârziere în mărime de 47112,24 lei. Astfel, decizia instanței de apel în partea încasării dobînzii de întârziere urmează a fi casată, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În continuare instanța de recurs consideră oportun de a reliefa prevederile art. 602, alin. (1) Cod civil – în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă.

Potrivit art. 624 alin. (1) Cod civil – clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

De menționat că legiuitorul a stabilit în dispoziția normei de drept material citată că clauza penală constituie o evaluare convențională și prealabilă a eventualelor prejudicii pe care debitorul va fi obligat să le plătească în cazul neexecutării prestației la care s-a îndatorat. Ea poate fi stipulată fie în contractul ce dă naștere raportului obligațional, fie într-o convenție ulterioară încheiată înainte de momentul în care intervine neexecutarea prestațiilor datorate de debitor. Condițiile de fond ale clauzei penale sînt aceleași ca și ale contractului principal la care se referă, ținîndu-se însă seama și de caracterul ei accesoriu, de vreme ce validitatea obligației principale constituie o condiție esențială pentru existența clauzei penale. Dacă obligația principală este nulă ori se stinge, atunci și clauza penală va fi nulă ori se va stinge. Nulitatea clauzei penale nu duce la nulitatea obligației principale.

Instanța de recurs menționează că, instanța de apel corect a stabilit că la pct. 5.2 a contractului nr. 5/14 din 2 aprilie 2014 și contractului nr. 5/14.1 din 29 iulie 2014, părțile au prevăzut că în cazul achitării tardive a costului serviciilor prestate, va fi percepută o penalitate de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere din suma neachitată (f.d. 4, 8, vol. I).

Prin urmare, corect instanța de apel a dispus încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons” penalitatea în mărime de 28756 lei ($553289,9 \text{ lei} \times 0,1\% = 553 \text{ lei}$ pentru o zi de întârziere; $52 \text{ zile} \times 553 \text{ lei} = 28756 \text{ lei}$).

Din considerentele sus-menționate și avînd în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate pe deplin de către prima instanță și instanța de apel, însă normele de drept material și procedural au fost aplicate eronat, nefiind necesară verificarea suplimentară de dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Mihail Barbaroș în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons”, a casa decizia instanței de apel în partea dispunerii încasării dobînzii de întârziere și în această parte va fi menținută hotărîrea primei instanțe. În rest, decizia instanței de apel urmează a fi menținută.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. a) și f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat avocatul Mihail Barbaroș în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons”.

Se casează decizia Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2017, în partea în care s-a dispus încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Levprocons” dobînda de întârziere în mărime de 10712 lei și în această parte se menține hotărîrea Judecătoriei Comrat din 18 aprilie 2016, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Levprocons” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Prima Fichir”, intervenient accesoriu IMSP SR Comrat, cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobînzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În rest, decizia Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2017, se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Iuliana Oprea

judecători

Galina Stratulat

Ion Druță

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală